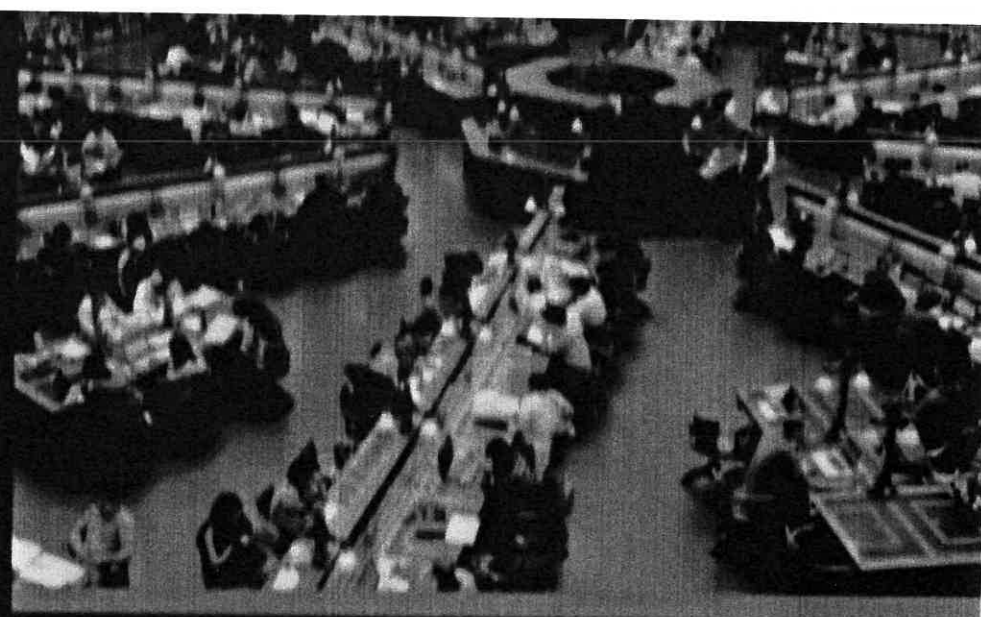

JAZYK A POLITIKA • Na pomedzí lingvistiky a politológie IV.

JAZYK A POLITIKA

Na pomedzí lingvistiky a politológie IV.

Radoslav Štefančík (ed.)

Bratislava 2019
Vydavateľstvo
EKONÓM

JAZYK A POLITIKA
NA POMEDZÍ LINGVISTIKY A POLITOLÓGIE IV.

Radoslav Štefančík (ed.)

Vydavateľstvo EKONÓM

2019

Organizers of the conference:

Faculty of Applied Languages University of Economics in Bratislava
 Institute of Political Sciences Slovak Academy of Sciences
 Slovak Association for Regional Policy at SAS

Reviewers:

doc. Ing. Mgr. Katarína Seresová, PhD.
 doc. PhDr. Danuša Lišková, CSc.

Editor: doc. PhDr. Radoslav Štefančík, MPol., Ph.D.

International Scientific Committee

doc. PhDr. Radoslav Štefančík, MPol., Ph.D. – predseda – FAJ EU Bratislava
 PhDr. Peter Dinuš, PhD. – ÚPV SAV Bratislava
 Univ.- Prof. Dr. Irena Zavrl, PhD. – FHB Eisenstadt
 prof. PhDr. Ján Liďák, CSc. ARC – VŠPV Kutná Hora
 prof. PhDr. Lívia Adamcová, PhD. – FAJ EU Bratislava
 prof. Tamara Ibragimovna Magomedová, FF DŠU Machačkala
 doc. PhDr. Daniela Breveníková, CSc. – FAJ EU Bratislava
 doc. Ing. Mgr. Katarína Seresová, PhD. – FAJ EU Bratislava
 doc. PhDr. Danuša Lišková, CSc. – FAJ EU Bratislava
 doc. Mgr. Zuzana Gašová, PhD. – FAJ EU Bratislava
 doc. PhDr. Alexander Duleba, PhD. – FF PU Prešov
 doc. PhDr. Irina Dulebová, PhD. – FF UK Bratislava
 doc. PhDr. Mgr. Tatjana Grigorjanová, PhD. – FAJ EU Bratislava
 doc. Mgr. Boris Mattoš, PhD. – FMV EU Bratislava
 PaedDr. Eva Stradiotová, PhD. – FAJ EU Bratislava
 PhDr. Miroslav Řádek, PhD. – TnUAD Trenčín
 Mgr. Silvia Adamcová, PhD. – FAJ EU Bratislava

Programme Committee

Marta Špániková – chairman
 Ing. Denisa Běčáková
 Ing. Vladimír Hudek

ISBN 978-80-225-4641-6

The authors are responsible for the content and writing of their papers.

OBSAH/CONTENTS

PREDSLOV/PREFACE	13
ZDENKO DOBRÍK <i>O teoreticko-metodologických prístupoch v politickej lingvistiky</i> [On Theoretical and Methodological Approaches in Political Linguistics]	15
LÍVIA ADAMCOVÁ <i>Wörter verändern die Welt. Auswahl und Analyse politischen Vokabulars</i> [Words that Change the World. The Analysis of Political Vocabulary]	26
MÁRIA ŠIMKOVÁ <i>Minulé a súčasné kontexty prídavného mena politický</i> [Past and Present Contexts of Adjective Political]	33
SILVIA ADAMCOVÁ <i>Sprache der öffentlichen politischen Kommunikation</i> [Language of Public Communication in Politics]	43
LUCIA CHUDÁ <i>K problematike pojmu idiolekt politika</i> [The Issue of Politician's Idiolect Concept]	49
ATTILA MESZÁROS <i>Der sichtbare Diskurs. Visualisierung von sprachlichen Daten im Rahmen von Diskursanalysen</i> [The Visible Discourse. Visualization of Linguistic Data in the Context of Discourse Analyses]	56
TATYANA SHAPOVALOVA <i>Grammatical Organization of Political Memoirs</i>	72
JOZEF ŠIPKO <i>Od homofóbie k homofilii</i> [From Homophobia to Homophilia]	81

JÁN DEMČIŠÁK

Konštrukcia kultúrnej a kolektívnej identity v nemeckých a rakúskych pravicovo-populistických kampaniach [Creating of Cultural and Collective Identity in German and Austrian Campaigns of Right-Wing Populism] 267

SIMONA FRAŠTIKOVÁ

Antiislamistický postoj a jeho jazykové stvárnenie vo vybraných textoch pravicovej populistkej strany FPÖ [Anti-islamic Approach and Its Linguistic Rendering in Specific Articles by the Freedom Party of Austria] 282

SOFIA TUŽINSKÁ

Ideológia a jazyk teroristickej organizácie ETA [Ideology and Language of the Terrorist Organization ETA] 296

EVA MAIEROVÁ

Vzťahy USA a KEDR reflektované v tweetoch prezidenta Trumpa [The Relations Between the USA and North Korea Reflected in Tweets by President Trump] 306

ELENA MELUŠOVÁ

Politický diskurz ako nástroj ovládania a manipulovania [Political Discourse as a Tool of Control and Manipulation] 315

RADOSLAVA BRHLÍKOVÁ

Obraz „iného“ v zahranično-bezpečnostnej politike Slovenska [The Image of Otherness in Slovak Foreign and Security Policy] 323

MILENA HELMOVÁ

Kultúrna diplomacia – významný komunikačný prostriedok zahraničnej politiky [Cultural Diplomacy – a Communication Tool of the Foreign Policy] 333

STANISLAVA MOYŠOVÁ

Štylistické prostriedky v politickom jazyku medzinárodných inštitúcií a špecifiká ich prekladu do slovenčiny [Stylistic Devices Political Language of International Institutions and Its Translation into Slovak] 341

LIZAVETA MADEJ

Predpoklady vzniku diplomatického tlmočenia [Prerequisites that Brought Forth Diplomatic Interpretation] 350

JANA KUCHAROVÁ

DaF / DaZ Unterricht im Rahmen der Vorbereitung von zukünftigen DiplomatenInnen an der Wirtschaftsuniversität in Bratislava [Teaching German language as a First or second Foreign Language within the Preparation of Future Diplomats at the University of Economics in Bratislava] 360

RICHARD KLIMAČEK – MARTINA NOVOTNÁ

Politická korektnosť: prejavy a problémy [Political Correctness: Manifestations and Problems] 367

LUJZA URBANCOVÁ

Rodovo vyvážený jazyk v sociálno-politickom kontexte [Gender equal Language in Social and Political Context] 376

TATIANA HRIVÍKOVÁ

Gender Inequality from a Cultural Perspective 388

ANDREA SPIŠIAKOVÁ

Frazeologické transformačné postupy v slovenskom politickom diskurze [Phraseological Transformation Processes in Slovak Political Discourse] 399

MÁRIA POLČICOVÁ

Kognitívny a interkultúrny aspekt metaforizácie odbornej komunikácie na príklade politického jazyka [Cognitive and Intercultural Aspect of Metaphorisation of Specialized Communication on the Example of Political Language] 406

NINA MOCKOVÁ

Metafory v politicko-ekonomickom kontexte mediálneho spravodajstva [Metaphors in the Political-Economic Context of Media News] 419

PREDSLOV/PREFACE

Dňa 20. júna 2019 sa v priestoroch Ekonomickej univerzity v Bratislave konal už štvrtý ročník konferencie Jazyk a politika. Na pomedzí lingvistiky a politológie. Hlavným organizátorom bola opäť Fakulta aplikovaných jazykov s výrazným príspevom a podporou Ústavu politických vied SAV a Slovenskou spoločnosťou pre regionálnu politiku pri SAV. Všetky tri inštitúcie si uvedomujú, že aj medzi tak odlišnými vedami, akými sú lingvistika na jednej a politológia na druhej strane, je možné hľadať a nájsť viaceré spoločné prieniky. Výsledok bádania v tejto oblasti sa tak odráža vo vytváraní a upevňovaní novej hraničnej disciplíny, politickej lingvistiky, resp. politolingvistiky.

Aj štvrtý ročník konferencie ukázal, že viacerí odborníci z domáчих, či zahraničných pracovísk majú záujem o výskum prepojenia jazyka a politiky. Jazyk je totiž neodmysliteľnou súčasťou politickej komunikácie, bez komunikačných zručností je dnes politik prakticky stratený. Stačí malé zaváhanie, aké pozorujeme pravidelne aj v týchto dňoch najmä pri tzv. „nových“ politikoch, a politická kariéra ambiciózneho človeka sa skončí skôr, než sa poriadne začne.

Účastníci konferencie aj tentokrát otvorili viacero aktuálnych tém spojených s výskumom vzťahu medzi jazykom a politikou. Venovali sa napríklad takým témam, ako sú politický diskurz v ruskom jazykovom prostredí, vizualizácia jazykových dát v diskurznej analýze, politická komunikácia na sociálnych sieťach, propaganda, politický diskurz k migrácii alebo pravicovému extrémizmu, či predstavili výsledky bádania v rámci korpusovej lingvistiky. Osobne ma potešilo, že nás opäť navštívili priatelia zo zahraničných univerzít a že je o toto vedecké podujatie vyšší záujem nielen medzi lingvistami, ale cestu k nemu si nachádzajú čoraz viac aj politológovia. Politická lingvistika je totiž disciplínou, ktorá predpokladá aktívnu účasť práve odborníkov z oblasti politických vied.

Aj tento ročník konferencie ukázal, že politická lingvistika, ako nová hraničná disciplína nachádzajúca sa medzi lingvistikou a politológiou, sa na Slovensku rozvíja míľovými krokmi a že práve toto podujatie jej pomáha pri jej etablovaní sa v rýchlo sa meniacich podmienkach humanitných a spoločenských vied. Tento zborník je dôkazom toho, že o tému jazyka a politiky je v prostrední strednej Európy veľký záujem. Moje slová potvrdzujú aj príspevky pripravené ako výstupy rôznych vedeckých a edukačných projektov publikovaných na ďalších stranách nášho vedeckého zborníka.

nikračných situácií a ich aktérov, ktoré (-í) sa viac alebo menej vzdávajú a odcudzujú duchu humanistickej filozofie. Dôkazom toho sú aj publikačné výstupy napríklad L. Urbancovej (2010), O. Orgoňovej a A. Bohunickej (2015), Z. Dobríka (2018), J. Laukovej a E. Molnárovej (2018).

Kritická analýza diskurzu

Pre predstaviteľov kritickej analýzy diskurzu (KAD) nie je diskurz súbor textov (takto vnímajú diskurz predstaviteľia analýzy diskurzu), ale sociálna prax, ktorá vytvára sociálny svet, reprodukuje ho a zachováva. Podľa Martina Reisigla a Ruth Wodakovej (2009) sa nedá striktne zachovať proklamované delenie na deskriptívnu a kritickú vedu, pretože uvažovanie o akejkolvek téme a akomkoľvek probléme sa vždy uskutočňuje z určitého uhlu pohľadu, t. j. je ovplyvnené motivačným svetom vedca. Okrem toho aj uvažovanie vedca v humanitných a sociálnych vedách sa spája s voľbou určitých pojmov, ktoré sú naviazané na určitú vedeckú paradigmu; zvolená paradigma vždy projektuje určitý pohľad na svet (Larcher 2016: 37).

KAD sa zaoberá tým, ako a v akom rozsahu sa podieľa používanie jazyka a iných znakových systémov na vytváraní, reprodukcii a eliminovaní sociálnych problémov, v základe ktorých sú rôzne nerovnosti. Vzťah medzi používaním (ne)jazykových znakových systémov a sociálnou realitou vysvetľuje v duchu sociálneho konštruktivismu ako vzájomný. Používanie jazykových a iných znakov pôsobí na sociálnu realitu a zároveň sociálna realita ovplyvňuje používanie znakových systémov. Tento vzťah sa dá zrozumiteľne demonštrovať napríklad na stále aktuálnom sociálnom probléme – rozdielna kvalita niektorých potravín v pôvodných a nových krajinách EÚ. Predaj dvojakej kvality potravín – viac ako dve desaťročia pretrvávajúca nediskurzna praktika – vyvolal v nových krajinách intenzívny diskurz (spotrebiteľský, politický, mediálny) o nerovnosti medzi západoeurópskymi a stredovýchodoeurópskymi krajinami EÚ. Cieľom nastoleného diskurzu je, aby boli prijaté politické a následne právne rozhodnutia (nové diskurzne praktiky), ktoré odstránia doteraz zaužívanú diskriminačnú nediskurznu praktiku a nahradia ju novou, t. j. výrobou a predajom rovnakej kvality potravín vo všetkých krajinách EÚ, pretože z pohľadu obyvateľov nových členských krajín EÚ je dvojaká kvalita potravín neakceptovaná inakosť – teda ide o xenos, ktorý obsahovo exaktne vymedzuje Dolník (2015).

Ďalším transparentným príkladom na to, že používanie jazykových a ne-jazykových znakov pôsobí na sociálnu realitu a zároveň sociálna realita ovplyvňuje používanie znakových systémov, je komunikačná situácia, ktorá vznikla posledný júlový týždeň 2019. V poľskom Vroclave neznámy muž

brutálne zbil novinára Przemyslaw Witkowského, prednášajúceho na miestnej univerzite. Útok nasledoval potom, čo Witkowski kritizoval homofóbne a nacionalistické nápisy na stene nového nábrežia, kadiaľ prechádzal na bicykli so svojou partnerkou. Keď na nápisy upozornil svoju priateľku, zastavil sa u neho nejaký muž a spýtal sa, či sa mu to vari nepáči. Po súhlasnej odpovedi nasledoval úder pästou do tváre, ďalšie rany a kopance a vyhrážky smrťou. Podľa novinárovej priateľky, citovanej televíziou TVN 24, išlo o nápisy nabádajúce na násilie proti sexuálnym menšinám typu „Stop pedofilom z LGBT“. Privolaná polícia dorazila na miesto činu za hodinu, sanitka za hodinu a pol. Poľský súd zakázal na nasledujúci deň po incidente predaj nálepiek s nápisom „zóna bez LGBT“, ktoré boli vložené v konzervatívnom týždenníku Gazeta Polska. Slogan *Neexistuje sloboda bez solidarity* sa prvýkrát objavil ako slogan Gazety Wyborczej v roku 1989. V tom čase vyjadroval slogan túžbu vybudovať nový štát, založený na demokracii a spoločenstve. Návrat k sloganu symbolizuje solidaritu so sociálnymi a profesionálnymi skupinami vylúčenými z poľskej spoločnosti – ľuďmi so zdravotným postihnutím, učiteľmi, komunitou LGBT+, lekármi, zdravotnými sestrami a sudcami. Denník Gazeta wyborcza o tom informuje pod titulkom: *Musíme byť solidárne a solidárni, pretože inak nikto nebude protestovať, keď príde po teba, po mňa, po nás* (<https://dennikn.sk/minuta/1538747/>).

Čo sa týka spôsobu analýzy korpusu, napr. zozbieraných textov, podporujú predstavitelia KAD metodologický eklekticismus, t. j. volia metódy výskumu, ktoré najlepšie vyhovujú korpusu a stanoveným cieľom.¹

Na rozdiel od diskurznej analýzy KAD častejšie volí cestu od celku, resp. od veľkých častí k malým. Najprv sa pokúša vytvoriť prehľad o situatívnom a mediálnom kontexte, ako aj základnú orientačnú štruktúru témy, až potom sa skúmajú jednotlivé vetné formy. Analýza textu sa môže dopĺňať etnografickým výskumom, t. j. pozorovaním aktérov, napr. prostredníctvom face to face interview s dotknutými sociálnymi aktérmi. Siegfried a Margarete Jäger (2007), predstaviteľ Duisburskej školy, ktorý vychádza z Michaela Foucaulta, zaradil do analýzy aj dispozitívy, t. j. súbor praktík zahrňujúci vedecké výpovede, filozofické systémy, inštitúcie, zákony, normy a predpisy.

Rovnako ako predstavitelia analýzy diskurzu, aj predstavitelia KAD opustili štrukturalistickú sémantickú predstavu, že slová majú pevne zafixovaný význam. O význame slov rozhoduje kontext. Zmysluplné je skúmať význam, ktorý sa vytvoril v diskurze, ako aj jeho zmeny v čase. Namiesto

¹ O využití KAD sa zmiňuje originálnym a podnetným spôsobom Martin Golema (2017).

komunikácie, ako aj na tzv. lokálne významy, t. j. lexikálne významy, rétorické a štylistické prostriedky. Cieľom je usúvzťažniť tieto zložky textu či interakcie s globálnym (historickým a iným) a lokálnym (situačným) kontextom. Kontext je vymedzený dôsledne kognitívne: produkciu a recepciu ovplyvňuje model kontextu, teda mentálne reprezentácie, ktoré si utvárajú účastníci komunikácie a ktoré sú uložené v epizodickej pamäti. Rôznorodé prístupy v rámci kritickej analýzy diskurzu zjednocujú nasledujúce skutočnosti: a) východiskom pre výskum nie je téma alebo formulovanie lingvistickej otázky, ale sociálny problém ako rasizmus, antisemitizmus, utečenectvo, migrácia, LGBT atď.; b) bádatelia sa vopred zriekajú deskriptívnej, a podľa možnosti aj objektívnej vedy v prospech kritickej vedy, ktorá je spojená s politickým angažovaním sa v prospech sociálne znevýhodnených. Attribút *kritický*, vyskytujúci sa v pomenovaní KAD, bol prevzatý z kritickej teórie, ktorú formulovali v päťdesiatych rokoch minulého storočia predstavitelia Franfurtskej školy. Jej predstavitelia si určili ako hlavný cieľ odhaliť prostredníctvom analytických metód mocenské štruktúry a skryté ideológie v spoločnosti, a tak napomôcť utláčaným ľuďom v spoločnosti k ich emancipácii. Zámerom KAD bolo tiež „poučat“ ľudí a tým prispieť k väčšej rovnosti a spravodlivosti v spoločnosti. Zaoberala sa napríklad kritikou znenia právnych textov, ktoré diskriminovali ženy a následne aj revíziou týchto textov. Tým, že sa KAD konštituovala na rôznych katedrách ako súčasť základného curricula v rámci ich študijných programov, „... stala sa vplyvnou inštitúciou v oblasti vzdelávania. Táto pozícia jej umožňuje zasadzovať sa za práva znevýhodnených skupín“ (Larcher, 2015: 38-39).

Okrem pojmu kritika zohráva ťažiskovú úlohu v KAD aj pojem moc. Podľa Foucaulta nemožno moc vnímať: „... jako vlastnictví, nýbrž jako strategie, takže její projevy ovládání nejsou připisovány jejímu „přivlastnění“, ale disponování s ní, manévrování, taktikám, technikám, uspořádáním [...] za její model vezmeme spíše nikdy neutuchající bitvu, než smlouvu o postoupení určitého majetku či dobytí a zmocnění se nějakého území. Je zkrátka třeba připustit si, že moc je spíše praktikována než vlastněna [...] je účinkem souboru strategických pozic – účinkem, jenž manifestuje a někdy i rozšiřuje pozici těch, kdo vládnou“ (Foucault, 2000, s. 61). Francúzsky filozof tiež zdôrazňuje, že moc je veľmi úzko spojená s pojmom vedenie: „... moc a vědění implikují přímo jedno druhé, neboť neexistuje vztah moci, aniž se v korelaci k němu konstituuje pole vědění, ani neexistuje vědění, které současně nepředpokládá a nekonstituuje vztahy moci“ (Foucault 2000: 62). Vychádzajúc z predchádzajúcich tvrdení Foucaulta je zřejmé, že jazyk je prostriedkom k získaniu a udržaniu moci tým, akým spôsobom s ním „mocní“ narábajú. Z tohto KDA skúma práve jazykovú prax tých mocných, ktorí majú prostriedky a príležitosti konštruovať (vytvá-

rať) veci podľa svojich predstáv. Pojem moc odkazuje na nerovné vzťahy medzi aktérmi, ktorí majú rôzne spoločenské postavenie alebo patria k rozdielnym sociálnym skupinám.

Moc je prostredníctvom diskurzov legitimizovaná alebo delegitimizovaná. Texty sú často priestorom, v ktorom sa odohrávajú sociálne zápasy; sú v nich prítomné stopy rozmanitých ideologických stretov o dominanciu a hegemoniu. Preto je zmysluplné zamerať sa na to, ako sa používajú jazykové prostriedky pri rôznych prejavoch moci a pri manipulácii s ňou (o jazykových prostriedkoch v diskurzoch sa zmieňuje Fairclough – pozri vyššie). V súvislosti s reflektovaním vzťahu jazyka a moci je v tomto kontexte zmysluplné „sprítomniť“ myšlienku Karla Mannheimu: „Člověk se již rodí do světa, který je určitým způsobem vykládán. Svět významů, do něhož člověk přichází, mu umožňuje a zároveň vnucuje určitou orientaci. Jak je možné, že přes gnoseologickou rovnocennost stejně parciálních výkladů světa se jedny stanou uznávanými, zatímco druhé jsou potlačeny? [...] To, zda určitý výklad skutečnosti převládne nad jinými, závisí na mocenské potenci té skupiny, která ho prosazuje. Cílem soupeřících stran není pochopit skutečnost, nýbrž vnutit ostatním své vidění světa“ (Keller 1984: 15-27).

Moc sa diskurzne prejavuje tiež kontrolou sociálnych príležitostí prostredníctvom žánru textu alebo obmedzovaním alebo zabráňovaním prístupu niektorým občanom, skupinám občanov do určitej verejnej oblasti. Niektoré žánre sú mocou preferované, niektoré marginalizované v závislosti od jej cieľov. Napríklad bezprostredne po zverejnení dokumentu *Charta 77* predstaviteľmi rovnomennej občianskej iniciatívy, ktorá vznikla na začiatku roku 1977, sa vyrovnávala vtedajšia moc v Československu s novou situáciou tak, že v oficiálnych denníkoch volila žánre (komentár, pamflet, oficiálne vyhlásenia orgánov štátnej moci, zamestnancov štátnych podnikov a inštitúcií), prostredníctvom ktorých stigmatizovala a xenizovala vyhlásenie *Charty 77*, a samozrejme aj jej autorov a signatárov. Viacerí z nich zažili skôr či neskôr internú alebo externú exklúziu, poprípade sa rozhodli pod vplyvom rôznych okolností pre sebaexklúziu.⁴ Verejnosti boli predstierané stanoviská rôznych osobností k dokumentu, celé znenie vyhlásenia však nebolo vo vtedajšom oficiálnom masmediálnom priestore uverejnené. Sila moci sa prejavovala v masmediálnom priestore cieľavedomou účelovou dekontextualizáciou a následnou rekontextualizáciou vybraných vyjadrení, obsiahnutých vo vyhlásení. Podobné diskurzne praktiky v kombinácii s rôznymi nediskurzívnymi praktikami používajú najmä rôzne formy totalitnej moci. Pred podobnými praktikami sa tiež nevie mnohokrát brániť ani otvo-

⁴ Koncepty interná exklúzia, externá exklúzia, sebaexklúzia používame v tomto texte vo významoch podľa Juraja Dolníka (2015).

- DULEBOVÁ, I.; ŠTEFANČÍK, R. (2017): *Jazyk politiky v konfliktnej štruktúre spoločnosti*. Bratislava: EKONÓM.
- FAIRCLOUGH, N. (2001): *Language and Power*. London and New York: Routledge.
- FOUCAULT, M. (2000): *Dohlížet a trestat*. Praha: Dauphin.
- GOLEMA, M. (2017): Hľadanie funkcií a rámcov. Literárne konanie, kompetencie, škola, život v ére neoliberalizmu. Banská Bystrica: Belianum.
- HABERMAS, J. (1981): *Theorie des kommunikativen Handelns*. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag.
- HOMOLÁČ, J.: Kritická analýza diskurzu. In: KARLÍK, P.; NEKULA M.; PLESKALOVÁ, J. (eds.): *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*, <https://www.czechency.org/slovník/KRITICKÁ_ANALÝZA_DISKURZU> [28. 7. 2019].
- JÄGER, M.; JÄGER S. (2007): *Deutungskämpfe. Theorie und Praxis kritischer Diskurstheorie. Medien – Kultur – Kommunikation*. Wiesbaden: Verlag für Sozialwissenschaften.
- KELLER, J. (1984): Proměny sociologie vědění. In: *Sborník prací Filozofické fakulty Brněnské Univerzity, Studia Minora Facultatis Philosophicae Universitatis Brunensis*, G28, Brno, s. 15-27.
- KRESS, G. (2010): *Multimodality. A social semiotic approach to contemporary communication*. London: Routledge.
- Nový encyklopedický slovník češtiny (nedatované). <<https://www.czechency.org/slovník/KRITICK%C3%81%20ANAL%C3%9DZA%20DISKURZU>> [cit. 12. 7. 2019].
- LARCHER, B. S. (2015): *Linguistische Diskursanalyse. Ein Lehr- und Arbeitsbuch*. Tübingen: Narr Francke Attempto Verlag GmbH+Co. KG.
- LAUKOVÁ, J.; MOLNÁROVÁ, E. (2018): *Jazykový obraz migrácie v nemeckom masmediálnom diskurze*. Banská Bystrica: Belianum.
- ORGOŇOVÁ, O.; BOHUNICKÁ, A.: (2015): Cudzost' a rodová identita. In: DOLNÍK, J. a kol. (2015): *Cudzost' – jazyk – spoločnosť*. Bratislava: Iris, s. 230-248.
- POPPER, K. R. (1994): *Otevřená společnost a její nepřátelé I*. Praha: Oikymen.
- URBANCOVÁ, L. (2010): Rodový diskurz v slovenčine. In: SUCHOŇ-CHMIEL, B.; BEDNARCZUK, L. (eds.): *Z warsztatu współczesnego slowacysty*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, s. 49-54.
- WODAK, R.; REISIGL, M. (2009): The Discourse-Historical Approach (DHA). In: WODAK, R.; MEYER, M. (eds.): *Methods of Critical Discourse Analysis*. Second Edition London: SAGE Publications, s. 87-121, preklad M. L. Hořejší (2014), <https://www.researchgate.net/publication/310730363_Martin_Reisigl_-_Ruth_Wodakova_Diskurzivne-historicky_pristup_DHA> [12. 7. 2019].

cation/310730363_Martin_Reisigl_-_Ruth_Wodakova_Diskurzivne-historicky_pristup_DHA> [12. 7. 2019].

Príspevok vznikol v rámci riešenia grantového projektu VEGA 1/0747/18 Obrazy sveta ako výskumná doména humanitných vied. Produkcia, distribúcia, recepcia a spracovávanie obrazov sveta.

Kontakt:

doc. PaedDr. Zdenko Dobřík, PhD.

Katedra germanistiky

Filozofická fakulta

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

Email Address: zdenko.dobrik@umb.sk

Department of German Studies

Faculty of Arts

Matej Bel University in Banská Bystrica